

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2018/2019

Destinace (země, místo): Rusko, Novorossijsk

Jméno, příjmení: Mgr. Tamara Bartková

Historie obce Kirillovka – 150 let

Oficiálním datem založení obce Kirillovka je 3. květen 1869.

Jak vzpomínal Pavel Matvejevič Luzum (1911–2005): „prvních Čechů v Kirillovce bylo sedm rodin, sedm zemljaneek. Byli to: Luzum, Vondruška, Vajgant, Růžička, Koza, Švec a Kaňka“.

Zpočátku jim bylo velmi těžko: usídlovali se na neobydlených místech, stavěli zemljanky uprostřed lesa mezi divokými zvířaty. V zimě v těchto obydlích bylo chladno a syrovo, v létě útočili komáři a často i jedovaté zmije. Mnozí osídlenci onemocněli malárií. Klučením lesa a jeho přeměnou na pole se zabývali všichni společně. Z poražených stromů a pařezů budovali ohrady jako ochranu před divokými prasaty a jinou zvěří. V noci se střídali na strážích polí a vinohradů, celou noc udržovali ohně.

Čechům, usídlivším se na území Kirillovky, byl přidělen široký pás země, táhnoucí se od řeky Cemes k vrškům hor. Každé rodině byl pak z toho také „uříznut“ pás od řeky Cemes po vrcholky hor. Dolní pozemky, louky nad řekou, se používaly k pastvě nebo na pokos. Pás mezi loukami a horami vydělili ke stavbě domů a hospodářských budov (nynější ulice Krasnaja, kde se nachází také prostory spolku „Mateřídouška“). Zbytek země směrem k lesu a horám každý hospodář použil podle svého: na vinohrady, malá tabáková políčka, zahrady nebo pastviny. Na konci 19. století se přes tyto pozemky začala stavět Vladikavkazská železnice, na kterou vykupovali u obyvatel Kirillovky pozemky.

Podle vyznání byli čeští přesídlenci katolíky a své víry se drželi. Na přelomu 19. a 20. století postavili Češi z Kirillovky a okolí, za své prostředky, vedle starého dubu, katolický kostel. (Pod tímto dubem se po zakončení *Dnů české kultury* každý rok schází členové spolku k fotografování.) Zpočátku visel na dubu zvon, podle kterého vesničané, pracující na poli, měřili čas. A na prostranství před dubem se konaly bohoslužby. Posléze se na mše do kostela sjížděli Češi z celé oblasti.

V letech 1910 až 1911 Češi vedle kostela, za své prostředky a svými silami, postavili školu. V budově školy byly také prostory, které sloužily pro ubytování učitele. Učitele všeobecně vzdělávacích předmětů a hudby platila obec. První učitel přijel z Čech. V paměti obyvatel zůstalo jen jeho příjmení: pan Červený. Vyučoval v českém jazyce až do roku 1927. Co se s ním stalo pak, není známo. Od roku 1927 do roku 1971 se v této budově nacházela základní škola, kde se už vyučovalo v ruském jazyce.

Jak vypadaly domy Čechů v Kirillovce na konci 19. a v začátku 20. století, můžeme soudit podle vzpomínání pamětníků. Nejčastěji na pozemku stál kamenný dům, pod kterým byl vinný sklep. Vedle domu byly stodoly

pro úschovu zrní a sena, s pláckem na mletí zrní speciálními mlýnskými kameny, kterými otáčeli koně chodící po kruhu. Takovým způsobem mlátili a mleli zrní do 30. let, kdy se objevily mechanické mlátičky. Chléb pekli vždy sami. Na pozemku byly také stáje pro koně a chlévy, kde chovali krávy, prasata a slepice.

Vinohrady nebo tabáková pole se rozprostíraly nad vesnicí v předhůří. Pracovala na nich obvykle celá rodina včetně dětí. Členové širší rodiny nedostávali odměnu v penězích, ale obvykle dostali například krávu nebo koně.

Domy a dvory vynikaly čistotou. Můžeme říct, že česká hospodářství krmila Novorossijsk a okolí. „Kirillovčané“ soutěžili s obyvateli Glebovky a Vladimirovky: kdo má větší úrodu, lepší víno. Například široko daleko bylo proslavené víno rodiny Kabrda. Říkají, že když Franc Kabrda otevíral své sudy, všichni ostatní buď čekali, až ho doprodá, nebo své víno prodávali levněji. (Tak i v současnost Irina Tret'jaková, za svobodna Kabrdová, pracuje na vedoucí pozici v jednom z místních vinařství, o jehož úspěchy na různých soutěžích a o vynikající kvalitu vín se zvláště zasloužila.)

Obyvatelé vsi milovali svátky. O nedělích pořádali tance, na které pronajímali obrovský sál v domě France Kabrdy. Veselili se s muzikou, každé pokolení mělo svůj dechový orchestr a muzikanty.

V Kirillovce, tak jako i v jiných českých vesnicích, byl starosta, který řídil život na vesnici a staral se o pořádek. Začátkem 20. století byl starostou Vasilij – Václav – Král, vzdělaný a inteligentní člověk, kterého si všichni vážili a milovali ho za spravedlivost a veselou povahu. Bez něj se neobešla ani jedna svatba, kde vždy vystupoval jako družba. Jeho další osud zůstal nevyjasněn, i když jeho příbuzní si šeptali, že ho ve dvacátých letech, i s ženou, v noci zatkli, uvěznilo a později poslali do jednoho z táborů pod Archangelskem. Odtud se jim prý podařilo dostat na loď, která plula do Norska a pak do USA.

Čechům v Kirillovce se, tak jako i jiným v celém Rusku, nepodařilo vyhnout rozkulačování a kolektivizaci třicátých let. V srpnu 1939 mnohým odebrali pole i s úrodou a z nich pak spousta umírala hladem.

Roku 1937 vyprázdnili kostel a v budově udělali klub, kde pro začátek uspořádali taneční zábavu. Dlouho nikdo nechtěl začít tancovat v kostele. Povídá se, že místního kameníka Josefa Šmidberského, který vyzval k tanci Boženu Krahulec, brzy postihl trest z nebes. Během bouře jej zabil blesk.

Během druhé světové války obyvatelé Kirillovky L. Růžička, V. Luzum, I. Dušánek, F. Friml a V. Šus bojovali společně s druhými Čechy Severního Kavkazu v pluku generála Ludvíka Svobody, který byl zformován roku 1942 v Buzuluku.

Samotná vesnice Kirillovka byla od září 1942 do září 1943 okupována německými a rumunskými vojsky. Němci pro sebe obnovili kostel, zkrášlili jeho stěny freskami a používali jako místo, kam se chodili modlit. Na mše se znovu scházeli i obyvatelé vsi. Po válce kostel opět zavřeli, přičemž se rozhodli shodit ze střech velký kříž. Pak jej dlouho schovávala na půdě svého domu rodina kováře Dlouhého, který kdysi tento kříž vyrobil. Vypráví se, že jednou v domě vypukl požár, ale oheň došel jen do kříže. Tak kříž zastavil oheň a zachránil hospodáře. Už v současnosti odnesli kříž na hřbitov, kde stál vedle hrobů, dokud se neztratil.

Nyní se v bývalé budově kostela nachází Kulturní dům Kirillovky, ve kterém pořádá své akce také český spolek „Mateřídouška“.

V budově původní školy, v jedné polovině, vybudovali malý obchod s potravinami a ve druhé kancelář a klub veteránů. V září roku 2006 byla část poskytnuta českému krajanskému spolku „Mateřídouška“, zaregistrovaném v témže roce. Členové spolku svými silami a s pomocí České republiky zařídili část budovy pro provádění různých akcí spolku. Probíhá zde vyučování českého jazyka, oslavy tradičních českých svátků, workshopy, semináře, promítání filmů a další.

Kirillovku můžeme nyní pokládat za nejvíce českou obec v okolí Novorossijsku. Česká příjmení obyvatel Kirillovky mluví samy za sebe. Jsou to: Boček, Brázda, Brom, Vajgl, Vašek, Viktora, Vondruška, Vystrčil, Hrách, Dlouhý, Dušánek, Zelenka, Kabrda, Kaňka, Koza, Krahujec, Král, Kreps, Kubeš, Lakomý, Luzum, Mareš, Němec, Pelouch, Flégr, Jeřábek, Růžička, Sysel, Soukal, Studigrad, Tourek, Tupej, Friml, Chalupa, Churán, Šmidberský, Šus, Švec, Jasan.

Zajímavé jsou do současnosti **dochovaná mikrotoponyma**: Churáňů louka, Luzumů louka, Kabrdů louka, Frimlů kopec, Tenderů kopec, Bertů kopec, Kabrdů kopec, Králů špička, Kabrdů špička, Pelouchů špička, Vondrušků stráň, Luzumů balka (zde se jedná o převzatý rusismus – balka = údolí), Jeřábků balka, Němců balka, Viktorů balka, Ševců balka, Tupejch balka, Krepsů les, vršky Věneček a Kout, lesní pramen Bařisko. Dnes už ne všichni obyvatelé Kirillovky, zvláště nově přistěhovalí, kteří nemají české kořeny, znají tyto názvy, ale mnozí je stále používají a orientují se podle nich.

Speciální pamětihodností je hřbitov obce Kirillovka, kde zůstalo zachováno mnoho starých českých hrobů. Mezi nimi je náhrobní kámen Anny Vašek, jedné z prvních přistěhovalců, která umřela roku 1873. Můžeme říct, že je to jeden z nejstarších, do našich dnů dochovaných, starých českých hrobů na Severním Kavkaze. Náhrobní kameny s křížem u českých hrobů stavěli „v hlavě“ (na rozdíl od ruských pravoslavných hrobů, kde se kříže stavějí v nohou zemřelých). Na mnohých českých náhrobcích jsou vytesány nápisy v českém jazyce latinkou.

Samozejmě v současnosti v Kirillovce nežijí jen Češi, dokonce jich není ani většina. Při sčítání obyvatelstva v roce 2002 se k české národnosti hlásilo 66 obyvatel obce. Při tom větší část lidí, mluvících česky, už dosáhla vyššího věku. Předávání českého jazyka a tradic se za dob Sovětského svazu postupně snížilo k minimu. Ještě na začátku šedesátých let, podle vzpomínek pamětníků, děti ve vesnici mluvily česky, často v předškolním věku neuměly dokonce rusky. Později se situace ale úplně změnila. Od roku 2002 se děti s českými kořeny znovu začaly učit český jazyk. Už ne doma ani ve škole, ale na hodinách a různých akcích českého spolku „Mateřídouška“.

Místa působení

Kurzy českého jazyka probíhají na dvou místech. Mé hlavní působiště je v obci Kirillovka, nacházející se na předměstí Novorossijsku. Sídlí zde český krajanský spolek „Mateřídouška“. Jednou týdně dojíždím na vyučování do města Anapa, kam dochází studenti z Anapy, blízké Varvarovky a přilehlých dalších obcí.

Žáci

Vyučování neprobíhá ve škole, pouze fakultativně v rámci českého spolku „Mateřídouška“.

V Anapě se kurzů českého jazyka účastní 7 dospělých (30 – 70 let). V Kirillovce je to 8 dětí (12– 15 let), 1 dítě 9 let, 4 studenti (16–19 let), 20 dospělých, rozdělených do tří skupin: začátečníci, středně pokročilí a pokročilí (20–70 let). Každá skupina má 4 vyučovací hodiny týdně.

Výuka

Při výuce dětí používám u části z nich *Češtinu pro malé cizince 1 a 2*, u starších dětí, kterých je v tomto roce většina, *Češtinu expres A1, A2 a A3*. V této věkově různorodé skupině musím používat individuální přístup podle věku a pokročilosti žáka. Začleňuji do výuky písničky, říkanky, soutěže, pohádky, reálie o České republice. V tomto roce jsem poprvé také využila pro různé aktivity české pohádkové loutkové divadlo, které jsem přivezla z Prahy.

Skupinu začátečníků vyučuji podle *Češtiny expres A1/1 a A1/2*, doplněné o materiály z dalších učebnic a zdrojů (*Easy Czech, Communicative Czech, Chcete mluvit česky, 333x česky*, internet, přivezené časopisy, hry a další).

U středně pokročilých jsme používali *Češtinu expres A2/1*, také s doplněním dalších materiálů a her (Scrabble, Activity, Přísloví, Česká republika...).

U skupiny pokročilých vycházím z učebnice *Česky krok za krokem 2*. Učebnici používám jako rámec pro tematické okruhy a gramatiku, doplňované a rozšiřované jinými materiály (*Čeština pro cizince B2, Interaktivní čeština, Let's speak Czech*, internet, texty písní, beletrie, filmy...).

Na všech úrovních se snažím o upevnění a procvičení slovní zásoby i gramatiky přirozenou cestou během konverzace a různých prezentací žáků, pomocí vyhledávání a využití informací na internetu. Seznamuji studenty také s českými reáliemi, historií, literaturou, hudbou a filmovou tvorbou.

Aktivity mimo výuku

Divadelní spolek *Fimfárum* – od začátku roku do konce května, každou volnou chvíli večer po práci, soboty a neděle, věnovali členové spolku zkoušení **divadelní hry „S čerty nejsou žerty“**. Tuto oblíbenou filmovou pohádku režiséra Hynka Bočana z roku 1984 určitě nemusím u nás nikomu představovat. V Rusku znají českou pohádku „Tři oříšky pro Popelku“. Je škoda, že film „S čerty nejsou žerty“, zná opravdu jen málokdo, i když existuje na internetu verze s ruskými titulky.

Při výběru hry pro naše divadelní ochotnické zpracování, jsem si až pozdě uvědomila úskalí, plynoucí z adaptace filmu, který přece jen používá jiné výrazové prostředky než divadlo. Rychlá změna prostředí, filmové stříhy, komplikovaný děj, který nedovolí mnohé scény vypustit bez ztráty logiky a smyslu. Nakonec se ale vše podařilo a představení mělo u diváků velký úspěch.

Pěvecký soubor *Kytice* – soubor se účastní různých festivalů a akcí národnostních menšin v Novorossijsku a okolí, zpívá na oslavách českých svátků pořádaných *Mateřídouškou*. *Kytici* hudebně řídí muzikoložka a současná předsedkyně spolku Jekaterina Kralina. Já opravuji texty, společně se studenty je také překládáme a objasňuji některé zapeklitější významy. Nacvičuji se zpěváky správnou výslovnost a dodržování délek.

Soubor *Kytice* také pravidelně vystupuje na *Krajanském festivalu v Praze*.

Workshopy – jsou většinou tematicky spojené s tradičními českými svátky nebo ročním obdobím. Kromě podzimní výroby masek a svítilen jsem pořádala několik workshopů se zimní tematikou. Vyráběli jsme adventní věnce, ozdoby na stromeček. Na jaře jsme se učili různé techniky zdobení velikonočních vajec a pletli jsme pomlázky z vrbových proutků.

Filmový klub – promítání českých filmů, dokumentů a pohádek pro děti. Letos to byly například filmy: *Šakalí léta, Tátova Volha, Limonádový Joe, Samotáři, Osmý, S čerty nejsou žerty, Vrásky z lásky, Šťastný smolař, Hastrman, Miss Hanoi, Všichni dobří rodáci*.

Kurzy vaření – první kurz vaření v letošním školním roce byl velice neobvyklý. Vařili jsme pod vedením nového člena klubu Vladimira Mařašova národní český nápoj – své vlastní pivo. Volod'a, který se vařením piva v domácích podmínkách zabývá již delší dobu, nám ukázal a vysvětlil všechny stádia přípravy a stihli jsme usmažit a sníst ještě i české bramboráky. Pivo, které pak zrál asi dva a půl měsíce, jsme pak mohli ochutnat v listopadu při svatomartinských hodech.

Dále jsme letos připravovali gulášovou polévku, pečené vepřové koleno, velikonoční pomazánku, houbovou polévku, pekli vánoční perníčky a vanilkové rohlíčky, tvarohové buchty, velikonočního beránka. Seznámila jsem studenty také s přípravou míchaných vajíček (na cibulce se špekem), které v Rusku k mému překvapení nedělají. Běžná jsou zde jen volská oka a vaječná omeleta.

Semináře *V srdci Evropy* – Historie Česka, Vývoj českého jazyka, Známé lázně České republiky, Božena Němcová, Karel Čapek, 11 slov, pomáhajících pochopit českou kulturu, Doprava v Česku, Karel Hynek Mácha – Máj

Svátky a velké akce

S krajany připravujeme a slavíme české státní svátky a také tradiční lidové svátky. Účastníme se kulturních akcí ostatních spolků a oslav pořádaných městem Novorossijsk.

Festival národních kultur města „Novorossijané“ – První událostí nového školního roku, které se účastnil český krajanský spolek „Mateřídouška“, se stal 14. září Festival národnostních kultur „Novorossijané“. Svou kulturu a tradice zde představila obyvatelům města kromě Čechů také sdružení Němců, Řeků, Gruzínů, Arménů, Tádžiků, Ázerbájdžánců a dalších národností, žijících v Novorossijsku.

Na akci se přijela podívat a pohovořit s představiteli spolků také delegace zastupitelů města v čele se starostou Igorem Djačenkem. Svátek byl zakončen galakonzertem na scéně Městského divadla.

Novorossijští Češi v historii a literatuře – v rámci oslav 75. výročí vyhnání německých vojsk z Novorossijsku, se členové spolku „Mateřídouška“ setkali 16. září se spisovatelkou Valentinou Konovalovou, jejíž nová kniha „Chrpy naděje“ líčí osud Kirillovské Češky Jevgenie Ružičko. Popisuje její nelehké mládí, válečné podmínky a historii velké lásky. Sama Jevgenije Timofeevna, hlavní hrdinka knihy, i přes svůj vysoký věk, také přišla na setkání a podělila se svými vzpomínkami se členy spolku v kulturním domě Kirillovky.

Svatý Václav a vznik České republiky – 23. 9. 2018 jsme oslavili v kulturním domě v Kirillovce svátek svatého Václava. Svatému Václavu byla věnována má prezentace. O svých zkušenostech a zážitcích z kurzu českého jazyka v Dobrušce velice poutavě vyprávěla příchozím Jelena Bondareva. Studenti připravili prezentaci o vzniku České republiky.

Filmový festival – říjen 2018 – v rámci dnů českého filmu jsme promítali filmy zaměřené na současnou filmovou tvorbu. (Tátova Volha, Osmy, Hastrman, Miss Hanoi)

Oslava založení obce Gajduk – 13. října jsme byli přizváni k účasti na oslavě založení blízké české vesnice Gajduk, jejíž historie je těsně spjata se jmény prvních českých přistěhovalců, zejména se jménem významného českého agronoma Bedřicha Hejduka, podle kterého byla obec také nazvána. Bedřich Hejduk se ve velké míře zasloužil o rozvoj vinohradnictví a vinařství v severovýchodní části černomořského pobřeží.

Návštěvníkům slavnosti náš český stánek nabízel ukázky českých národních krojů, tradičních výrobků a pohoštění českými jídly. Soubor Kytice vystoupil na pódiu s výběrem českých písní.

Sázení lip

V sobotu 20. října jsme se sešli v kulturním domě Kirillovky k oslavě 100. letého výročí vzniku Československa. Studenti českého jazyka v prezentaci seznámili příchozí se situací v předválečné Evropě a s okolnostmi, které vedly ke vzniku samostatného demokratického státu.

Poté jsme se odebrali k vybranému místu vedle domu kultury (budovu postavili začátkem 20. století kirillovští Češi jako kostel) a společně zasadili tři jubilejní lípy, které dále ponесou živé poselství vzniku Československé republiky.

Den národnostních menšin – 4. 11. 2018 – reprezentovali jsme Čechy na *Dni národnostních menšin*, kde jsme měli v centru Novorossijsku na pěší zóně informativní výstavu o České republice a stánek s tradičním českým pohoštěním.

Vánoční besídka – 23. 12. 2019 – na vánoční besídce s nadílkou, tombolou, cukrovím a bramborovým salátem, pořádané v kulturním domě v Kirillovce, jsme zahráli pro publikum tradiční vánoční hru a zazpívali koledy.

Masopust – 4. 3. 2019 – zorganizovali jsme veselý masopustní průvod vesnicí Kirillovka v maskách a s následným občerstvením v klubu.

Velikonoce – 21. 3. 2019 – společná oslava s pomlázkou, kraslicemi a velikonočními beránky.

Dny české kultury – akce proběhla ve dnech 25.–27. května, v kulturním domě v Kirillovce.

Dny české kultury v Novorossijsku – pořádání květnových **Dnů české kultury** v Novorossijsku je již dlouholetou tradicí krajanského spolku „Mateřídouška“ a nejinak tomu bylo i letos.

Různá setkání a kulturní akce probíhaly od 24. do 26. května na několika místech.

Jako hosté se zúčastnili: velvyslanec České republiky v Ruské federaci – Vítězslav Pivoňka, I. tajemnice velvyslanectví – Michaela Jeřábková, ředitelka Českého centra v Moskvě – Hana Skládalová, režisér Jiří

Strach, vedoucí katedry slavistiky RGGU v Moskvě, bohemista a překladatel – Sergej Skorvid, reportér České televize – Miroslav Karas.

V pátek 24. 5. byli hosté přivítáni zastupiteli města Anapa v čele se starostou a prohlédli si archeologické muzeum s vykopávkami „Gorgippie“. Poté se přesunuli na exkurzi a setkání s představiteli vinařské společnosti „Abrau Ďurso“, u jejíhož založení stál koncem 19. století český agronom a významný krajan Bedřich Hejduk. V Abrau Ďurso se do současnosti vyrábí nejoblíbenější a nejkvalitnější ruské „šampaňské“ pod názvem „Abrau Ďurso“. Ročně opouští závod kolem 20 milionu lahví.

Do nabitého pátečního programu se podařilo vtěsnat i oficiální přijetí hostů představiteli městského úřadu Novorossijska.

Večer byly zahájeny *Dny české kultury* v restauraci „Zámek“ programem „Čechy, písně a pivo“, během kterého všechny bavil krajský pěvecký spolek „Kytice“ svými písněmi s téměř nevyčerpatelného repertoáru. Nakonec zpívali všichni a došlo i na tanec.

V sobotu dopoledne absolvovali hosté výlet do blízkého rekreačního městečka Gelendžik. Program pak pokračoval v kulturním domě v Kirillovce velice zajímavou prezentací profesora Sergeje Skorvida, nazvanou „**Nová vlast Čechů na černomořském pobřeží severního Kavkazu**“. Přednášku doplňovala **výstava fotografií** z rodinných archivů Čechů žijících v Kirillovce, doprovázená osobním komentářem členů představených rodin.

Po přednášce návštěvníci mohli shlédnout divadelní představení krajského ochotnického spolku „Fimfárum“, který předvedl v českém jazyce hru „**S čerty nejsou žerty**“, inspirovanou populární českou filmovou pohádkou režiséra Hynka Bočana. Pro diváky nemluvíci česky byly k dispozici ruské titulky.

Součástí bohatého programu bylo poté setkání s režisérem **Jiřím Strachem**, který mluvil o své tvorbě a uvedl promítání filmu „**Vrásky z lásky**“, s Jiřinou Bohdalovou a Radoslavem Brzobohatým v hlavních rolích.

Na závěr bylo všem hostům nabídnuto tradiční české pohoštění, připravené členy klubu podle dochovaných starých rodinných receptů.

V neděli dopoledne velvyslanec České republiky Vítězslav Pivoňka zahájil v Mořském kulturním centru Novorossijsku vernisáž výstavy „**Tři dny v Praze**“, v obrazech umělce a architekta Sergeje Čobana.

Následovalo druhé setkání s režisérem Jiřím Strachem a promítání filmové pohádky „**Šťastný smolař**“.

Dny české kultury pokračovaly po 14. hodině v kulturním domě v Kirillovce oslavou 150 let založení obce Kirillovka a **vystoupením folklorního souboru „Kytice“**.

Společný výlet členů „Mateřídoušky“ – 23. 6. 2019

Stalo se již tradicí školní rok uzavírat společným výletem studentů a členů spolku „Mateřídouška“.

Tentokrát jsme se pod velením energické Leny vydali na vrch hory, jež kdysi patřila její rodině a místní jí říkají – **Pelouchů špička**. Všechny vršky, vypínající se nad Kirillovkou, byly kdysi rozděleny mezi české rodiny, které před 150 lety, roku 1869, zakládaly Kirillovku.

Spolupráce

Spolupracuji se zastupitelským úřadem v Moskvě, Českým centrem v Moskvě, Ústavem filologie a historie RGGU v Moskvě, knihovnou v Novorossijsku, centrem nacionálních kultur v Novorossijsku, kulturním domem v Kirillovce, místním tiskem a příležitostně s dalšími subjekty. V tomto roce jsem poskytovala interview pro místní televizi do dokumentárního cyklu o národnostních menšinách Krasnodarského kraje.

Udržujeme a rozvíjíme spolupráci se školou železničářů v Mefoděvce a se základní školou v Cemdolině.

Podmínky pro výuku

Největší část výuky češtiny probíhá v klubovně spolku „Mateřídouška“ v Kirillovce, kde se nachází také dobře zásobená spolková česká knihovna. Jsou zde k dispozici dvě malé tabule, CD přehrávač, dataprojektor, počítač a reprobedny. V přilehlé místnosti je chemický záchod a voda v barelu.

V Anapě probíhá vyučování jednou týdně v knihovně Literární kavárny.

Učitel má k dispozici také další notebook, fotoaparát, kameru a dvě tiskárny. Do jedné z nich, barevné HP 6310, lze koupit cartridge pouze v České republice.

Podmínky pro učitele

Učitel si s pomocí předsedkyně spolku hledá ubytování sám, já jsem si vybrala jednopokojový byt v centru Novorossijsku. Výhodou je infrastruktura města, nevýhodou delší čas strávený cestou. Do Kirillovky to trvá přibližně jednu hodinu maršrutkou, časté jsou dopravní zácpy. Cesta autobusem do Anapy i s cestou na nádraží zabere asi 2 hodiny.

Ve velké části města je tekoucí voda pouze ráno a večer, v mém domě je slabší přívod i během dne. V létě tady bývají velká horka, kolem 40 stupňů, proto je dobré mít v bytě klimatizaci nebo aspoň ventilátor.

Obchody a služby jsou v Novorossijsku podobné jako ve městech u nás.

Informace o Novorossijsku a historii krajanů v této oblasti je možné najít v rubrice *Charakteristika destinací*.

Různé

Počty studentů v průběhu doby kolísají. Počet žáků není totožný s počtem členů klubu nebo s počtem lidí, kteří se účastní různých akcí spolku.

Studenti jsou buď z rodin s českými předky a chtějí udržovat kontakt s českým prostředím a českými tradicemi, nebo plánují studia či pobyt v Česku.

Přesto, že spolek nemá masivní základnu, vyvíjí stále obdivuhodnou řadu činností. Po celém dni stráveném v práci, přicházejí tito lidé večer na vyučování českého jazyka, obětují své volné neděle a nacvičují divadelní hry, české písně, sledují české filmy, vaří česká jídla, vodí své děti na workshopy, slaví a připravují české svátky, účastní se slohových soutěží, šijí české kroje, podílejí se na realizaci *Dnů české kultury*... Často bojují se svou únavou i ostatními členy svých rodin. Krajanský spolek „Mateřídouška“ reprezentuje již řadu let českou menšinu v Novorossijsku a okolí, účastní se akcí pořádaných centrem národních kultur a městskou správou.